

КОРОТКИЙ ОГЛЯД УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА

Преса, радіо і телебачення України поступово виходять з глибокої кризи. Хоча унаслідок зростання рекламного ринку значно збільшилася кількість незалежних видань і телерадіоорганізацій, багато проблем залишаються. Значна кількість суспільно-політичних видань служать виразниками інтересів тих або інших фінансово-політичних угруповань. Деякі газети і журнали в рекламних цілях у декілька разів завищують свої тиражі, публікують необ'єктивні рейтинги популярності. Нормою стали дотації і спонсорські вкладення в мас-медіа за так зване «інформаційне забезпечення».

Рамкові умови діяльності національної преси, радіо, телебачення є одним з важливих питань, які потрібно вирішити для успішного розвитку демократичного суспільства в Україні. Необхідно відзначити, що в законодавстві України цій проблемі приділяється достатньо уваги. Україна займає одне з перших місць в СНД по кількості і якості законів, присвячених діяльності мас-медіа. В принципі, здавалося б, що діяльність системи медіа в Україні в правовому плані відрегульована достатньо і, відповідно, повинна функціонувати нормально. Але рівень застосування всіх цих законів на практиці, на жаль, залишає бажати кращого. Тобто, немає жодного закону у сфері медіа, який виконувався б в повному об'ємі. А закони, які існують, але не функціонують, на жаль, нічого не можуть дати суспільству.

Основною загрозою свободі слова залишається, на наш погляд, складний економічний стан органів мас-медіа. Для більшості власників медіа вони служать не для отримання прибутку, а в якості засобу формування вигідної громадської думки. Таким чином, вкладаючи гроші в медіа-бізнес, більшість інвесторів розглядають цю діяльність як підсобну по відношенню до основного бізнесу. Саме тому, нікого вже не дивує продаж популярних видань по демпінгових цінах (особливо часто це відбувається в період виборів). Крім того, неприбутковість медіа, як це не парадоксально, вигідна їх власникам. Журналістами легко управляти, коли вони знають, що зарплата безпосередньо залежить не від аудиторії і реклами, а від внеску власника медіа. Кінець кінцем, саме кризовий стан видань призводить до розповсюдження такого явища, як прихована реклама. За цих умов безліч критичних матеріалів, розміщених в медіа, є не показником свободи слова, а виконанням замовлень засновників або спонсорів зі знищення бізнесових або політичних конкурентів. Багато органів мас-медіа є не засобом інформування аудиторії, а інструментом впливу фінансово-політичних угруповань. Таким чином, інтереси суспільства відходять на другий план.

Ангажованість медіа особливо зростає в передвиборний період. Не стали виключенням і останні парламентські вибори. Необхідно відзначити, що ці вибори проходили згідно нового закону, що внесло свої корективи і в діяльність журналістів.

Широко використовувався так званий соціологічний PR. Результати опитів громадської думки, проведені різними організаціями на замовлення різних політичних сил істотно відрізнялися один від одного. Як мовиться, той і замовляв музику. При цьому невірні політичні рейтинги, покликані дезорієнтувати електорат, з'явилися в ефірі і на сторінках дружніх тій або іншій політичній силі медіа.

Як свідчать підсумки виборів, населення навчилася чинити опір впливу медіа. Про це говорить і відмінність між обсягами політичної реклами різних політичних сил і їх результатами на виборах. Електорат став значно недовірливіший ставитись до зусиль журналістів.

Довіра населення України до мас-медіа поступово зменшується. Винні в цьому не тільки владні структури або власники, а і самі журналісти. З метою припинення спаду довіри саме журналістським середовищем був вироблений Етичний кодекс українського журналіста і створена Комісія з журналістської етики. Необхідно відзначити, що до кодексу приєдналися всього біля 1000 українських журналістів, які добровільно узяли на себе зобов'язання дотримуватися норм професійної етики. Але, судячи з підтримки в регіонах і по тій гострій реакції, які зустрічають рішення Комісії, її діяльність не залишає байдужими представників мас-медіа і сприяє підвищенню професійних стандартів в журналістиці.

Гострою є проблема інформаційної відвертості. Доступ журналістів до інформації стає все більш складним. Положення Закону України "Про інформацію" в частині права на отримання інформації і санкцій за відмову в наданні інформації практично не працюють.

Засоби масової інформації, виконуючи інформаційну функцію, є при цьому і засобом інформування суспільства, і каналом висловлювання громадської думки, і інструментом соціального контролю над владою і державою. Тому право на інформацію і доступ до неї мають життєво важливу цінність не тільки для журналістів. Проте численні факти доводять, що між

правом на інформацію і реальним доступом до неї - все зростаюча дистанція. Приховування інформації в найвитонченіших формах і під різними приводами стало звичайним явищем для всіх гілок влади, органів управління, чиновників, господарських суб'єктів, фінансових структур, деяких суспільних об'єднань.

Ще один пункт порушень прав журналістів в Україні, - порядок акредитації в державних органах. Причому абсолютно ігноруються стаття 3 Закону України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади і органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації», яка вводить реєструючий, а не дозвільний порядок акредитації.

У червні 2006 р. журналіст правозахисного видання «Права людини» виграв в суді позов до Президента країни. Справа в тім, що в травні 2005 р. він направив Президенту запит, в якому просив вказати назви і вихідні дані документів з грифом «Не для друку». Президент запит проігнорував. Суд визнав бездіяльність Президента протиправною.

Неприємний для журналістів прецедент відбувся в липні 2006г. Під час розгляду Шевченківським районним судом м. Києва позову голови СБУ І.Дрижчаного проти газети «Україна молода», суд зобов'язав газету назвати імена і адреси журналістів, які написали компрометуючі СБУ статті. Цей прецедент може стати приводом для самоцензури журналістів, які з побоювань за себе і свою сім'ю уникатимуть гострих тим.

У квітні 2006 р. співробітники СБУ провели обшук і вилучення матеріалів (жорстких дисків від комп'ютерів) в редакції газети «Вечерние вести». Приводом послугувало розслідування кримінальної справи за фактом розголошення державної таємниці.

Правове поле України заплутане настільки, що, фактично не можливо вести будь-який вид діяльності (у тому числі і медіа бізнес) не порушуючи численних адміністративних і цивільно-правових розпоряджень. Зокрема, будь-який журналіст, публікуючи інформацію про будь-яку посадову особу, ризикує бути притягнутим до відповідальності за розголошення персональних даних. Згідно роз'ясненню Конституційного Суду України «забороняється не тільки збір, а і збереження, використання та розповсюдження конфіденційної інформації про особу без її попередньої згоди, окрім випадків, передбачених законом, причому тільки на користь державної безпеки, економічного добробуту, прав та свобод людини». До конфіденційної інформації відносяться, зокрема, відомості про освіту, сімейний стан, стан здоров'я, дату і місце народження, віросповідання, матеріальне положення особи і т.д. Таке тлумачення Конституційного Суду істотно обмежує права журналістів, оскільки тепер можна притягувати їх до суду за публікацію персональних даних без попередньої згоди особи.

Проте абсолютна більшість судових позовів проти мас-медіа в Україні пов'язані з горезвісним захистом честі і гідності. При цьому українські суди часто ігнорують той факт, що Україна ще 17 липня 1997 р. ратифікувала Європейську конвенцію про права людини (Конвенція про захист прав і основних свобод), а 2 вересня того ж року отримала ратифікаційні грамоти Ради Європи. Таким чином, цей документ став частиною законодавства України.

Але, як вже наголошувалося, найжорсткішим зашморгом на шії медіа, є не судові або адміністративні санкції, і навіть не погрози фізичної розправи або знищення журналістів, а економічні умови, які роблять неможливим існування незалежних медіа. У всьому цивілізованому світі медіа мають два основні джерела фінансування. Це реклама і прямий продаж інформаційного продукту (передплата або покупка газет і журналів, передплата, абонемент або спеціальний податок на користь телерадіоканалів). У Україні прибутки від продажів і від реклами (за даними Всеукраїнської рекламної коаліції в 2005 р. об'єм рекламного ринку склав 835 мільйон доларів США, зокрема медійної реклами 511,5 мільйонів), не покривають повністю витрат на виробництво інформаційного продукту. Що стосується продаж, то існують дві основні причини, з яких ціна продажу **медиапродукту** далека від реальної. По-перше, внаслідок бідності основної частини населення України, по-друге, абсолютна більшість власників українських медіа ведуть свою діяльність не з метою отримання прибутку, а для впливу на формування громадської думки. Вони продають свій продукт по демпінгових цінах. В період передвиборчих кампаній газети нерідко стоять для споживача дешевше за папір, на якому вони друкуються, часто їх розповсюдження взагалі відбувається безкоштовно. В цих умовах небагатий сегмент аудиторії задовольняється найбільш дешевим продуктом, що робить неможливим існування незалежної масової преси.

Багато невирішених проблем стоїть перед Україною в області авторського права. Особливо гостра проблема виготовлення і продажу лазерних дисків з піратським програмним забезпеченням. 20 грудня 2001г. після невдалого голосування в парламенті України з питання ухвалення закону «Про державне регулювання виробництва, експорту і імпорту дисків для лазерних систем зчитування» США ввели торгові санкції проти України. Заборонні митні тарифи, відповідно до цього рішення, встановлювалися на імпорт металів, взуття і інших

товарів з України. Санкції повинні були компенсувати збитки, які, за оцінками американського уряду, щорічно несе ця країна із-за незаконного копіювання і розмноження оптичної медіа-продукції.

В черговий раз увага громадськості була привернута до проблеми авторського права після ухвалення парламентом України нової редакції закону "Про авторські і суміжні права". Тепер згідно закону перед публікацією інтерв'ю журналіст повинен отримати письмову згоду того, дає інтерв'ю. Журналіст і особа, що дала інтерв'ю, є співвласниками авторського права на нього і гонорар від публікації інтерв'ю повинен ділитися між ними. Причому угода про співпрацю обов'язково повинна укладатись письмово. Думається, це чергова спроба українських парламентаріїв поставити журналістів в свідомо не вигідні умови гри, тоді коли їм (журналістам) доведеться виконувати максимум дій з узгодження будь-якого отриманого матеріалу.

Роблячи огляд стану української преси не можна не згадати про таке ганебне явище, як антисемітські публікації деяких українських медіа. За подібні матеріали за позовом ряду громадських організацій було ухвалено судові рішення проти львівської газети "Ідеаліст". Цікаво вирішилася ситуація навколо харківської газети для дітей "Джерельце" (видавець – місцеве відділення організації „Просвіта”). Асоціація національно-культурних об'єднань України подала до суду на цю газету за те, що в 1999 р. в ній був опублікований матеріал, який містив підбірку образливих прислів'їв про відношення українців до євреїв, поляків і росіян. У березні 2004 р. сторони уклали угоду про примирення, згідно якої випуск газети "Джерельце" припиняється, а вони разом видають нову газету для дітей.

Гостра суспільна дискусія розгорнулася після публікації в березневому за 2002 р. номері журналу "Персонал" статті Г.Щекина "Сіонізм: ідеологія "ubermenschen", яка мала антисемітський характер і викликала різку реакцію низки дипломатичних представництв. Слід зазначити, що певне число українських медіа виступили з підтримкою позиції Г.Щекина. У травні 2003 р. суд першої інстанції задовольнив позов Г.Щекина, одного з його підлеглих і організацій, які він очолює до ДП "СН Столичные новости" (видавець газети "СН-Столичка" і тижневика "СН-столичные новости") і журналістів цих видань. Суд вирішив, що та гостра критика, якою прозвучала із сторінок цих газет порочила честь і гідність Г.Щекина. При цьому цей збиток був оцінений загалом в 2 млн. 990 тис. гривень (приблизно 564 тис. доларів). Не можна не зупинитися і на аргументації суду. Антисемітські вислови Г.Щекина оцінені як «критична оцінка агресивної політики Держави Ізраїль щодо Палестини, а також протиправної діяльності сіоністських організацій в Україні і за кордоном, яка направлена на виправдання агресії і окупації Ізраїлем арабських територій». «Оцінюючи матеріали справи і, зокрема, публікації журналу «Персонал», суд приходять до наступного висновку. У статтях Г.Щекина і інших авторів піддається критичній оцінці протиправна діяльність сіоністських організацій в Україні і за кордоном.». Аргументація в кращих традиціях радянських часів. Мабуть, проблема антисемітизму має коріння в Україні і на сьогоднішній день далеко не вирішена.

На початку 2004 р. Шевченківський районний вирішив закрити газету "Сільські вісті" за розпалювання міжнародної ворожнечі за позовом Міжнародного антифашистського комітету. На думку суду, газета порушила ч. 1 ст. 3 закону України «Про друкарські засоби масової інформації (пресі) в Україні». Газета 15.11.2002 р. і 30.09.2003 р. опублікувала статті професора МАУП, директора інституту культурологічних і етнополітичних досліджень при цьому закладі Василя Яременко "Міф про український антисемітизм" і "Євреї в Україні сьогодні: реальність без міфів". У цих статтях євреї звинувачувалися в пограбуванні українського народу, провокації голоду в Україні, виправдовувалися погроми, затверджувалося, що євреї знов організовують в Україні ЧК, ГПУ, НКВД і інші каральні організації. Автор дійшов навіть до того, що затверджував, що до складу військ СС в Україні в роки Другої світової війни входили 400 тис. євреїв. Представляється, що це рішення суду повністю відповідає нормам закону і інтересам захисту суспільства від пронацистської пропаганди.

У липні 2003 р. був прийнятий закон, згідно якому розширені повноваження Служби безпеки України по охороні державної таємниці. Цей закон обмежив доступ журналістів до деяких видів інформації. Медіа заборонено користуватися інформацією, яка відноситься до конфіденційної і є власністю держави. СБУ тепер має право затримувати журналістів для складання протоколів на них за використання конфіденційної інформації.

Після президентських виборів 2004 р. для українських медіа настав новий етап розвитку. В цілому, тенденції позитивні. Зникли «темники», менше стало відвертого тиску на редакції. Але є і негативні показники. До них можна віднести звільнення з роботи редакторів газет і телерадіокомпаній (зокрема, в Черкаській області таким чином були звільнені редактора газет «Понад Тікичем» і «Шполянські вісті»), які під час виборів підтримували кандидата, що

програв; нерішучість нової влади в питанні створення суспільного віщання; спроби підвищити роль державної преси.

У травні 2006 р. із спеціальною заявою «Свободу слова – не спинити!» виступили редактор державних і комунальних газет івано-франківської області. Вони заявили про тиск з боку місцевих властей. Зокрема, в заяві наголошувалися випадки втручання властей в редакційну політику газет «Коломийський вісник», «Злагода» (Глумач), «Дзвоні Підгір'я» (Калуш). У Косові голови райадміністрації і райради намагалися перешкоджати публікації окремих матеріалів. Редактор газети «Гуцульський край» вимушений був проводити триденну голодовку для відстоювання свободи слова.

У травні 2006 р. у відповідь на рішення місцевої влади звільнити редактора Ленінської районної газети «Наш час» журналісти газети подали заяви на звільнення. Звільнити редакторів влада вирішила і в кримських газетах «Судакський вісник» і «Ніжнегорье».

У травні 2006 р. рішенням районної ради була звільнена з своєї роботи редактор газети «Вісник Красноградщині» (Харківська область).

У червні 2006 р. по протесту прокуратури був відновлений на роботі редактор газети „Наш Тростянець”, який був незаконно звільнений місцевою владою.

Літом 2006 р. спалахнув конфлікт в Луганській обласній телерадіокомпанії. Виконуючий обов'язки генерального директора В.Гаркуша звільнив свого заступника і усунув від ефіру журналістів, які в ефірі прокоментували цей факт як цензуру. Після втручання Секретаріату Президента статус-кво був відновлений, але журналісти продовжували виступати проти знаходження В.Гаркуши на посаді керівника ОДТРК. Мотивацією послужило також те, що керівництво компанії перешкоджало діяльності Незалежної медіа-профспілки.

На жаль, актуальними залишаються для українських журналістів погрози, пов'язані з фізичною безпекою їх самих і членів їх сімей.

У квітні 2006 р. було здійснено замах на головного редактора Видавничого будинку «СН-столичные новости» В.Кацмана. Він був побитий дерев'яними бітами в під'їзді житлового будинку. Журналіст отримав численні травми голови і рук. При цьому нападаючі не узяли нічого з цінних речей, які при ньому знаходилися. Керівництво видання вважає, що напад пов'язаний з боротьбою газети з проявами антисемітизму. Варто згадати, що місяцем пізніше судові виконавці наклали арешт на майно журналіста, засудженого Печерським судом за його публікації проти антисемітської політики керівництва Міжрегіональної академії управління персоналом.

У липні 2006 р. в Бахчисараї (Крим) під час зйомки блокади кримськими татарами одного з місцевих ринків були побиті журналісти телекомпанії «Інтер».

У тому ж місяці відбувся інцидент, які отримав широкий розголос в журналістському середовищі. Група людей, зокрема депутат Верховної Ради від Партії регіонів О.Калашников, у будівлі Парламенту заборонили журналістам програми «Вікна» телеканалу СТБ знімати мітинг своїх прихильників, а потім силою відібрали у оператора касету з вже знятим матеріалом.

У червні цього ж року під час сесії обласної ради народним депутатом від Партії регіонів Д.Шанцевым був побитий фотокореспондент агентств "Associated Press", "ITAP-TAPC", "Photolenta" А.Авдошин, який знімав бійку між депутатами. Міліція і прокуратора відмовили потерпілому в порушенні кримінальної справи.

Також в червні 2006 р. в м. Херсоні невідомі підпалили квартиру власного кореспондента газети «Киевские ведомости» С.Яновского. У квартиру, в якій знаходилися журналіст, його дружина і син, з верхнього поверху зловмисники залили бензин і підпалили його. Одночасно входні двері були заблоковані металевим стрижнем. Тільки завдяки щасливій випадковості журналіст і його сім'я залишилися в живих.

Позитивним також є те, що кроки власті, які обмежують свободу журналістів, зустрічають різку реакцію професійного співтовариства. Так, в травні 2005 р. львівська газета «Ратуша» відмовилася друкувати матеріали, які були надані міськими чиновниками, і публічно виступила проти порочної практики. Інші газети і громадські організації підтримали «Ратушу».

Успішно для журналістів закінчилася протидія наказу Міністра транспорту і зв'язку Е.Червоненко «Про затвердження порядку проведення державної реєстрації електронних інформаційних ресурсів» від 27.04.2005 за № 153 (18.05.2005 він був зареєстрований Міністерством юстиції). Згідно цьому наказу власники всіх сайтів (незалежно від форми власності) повинні пройти платну реєстрацію. Причому встановлювалося, що діятиме спеціальна комісія для цієї реєстрації, і виставлені вимоги до змісту, при порушенні яких в реєстрації буде відмовлено або вона буде відмінена. Інтернет-співтовариство, і, перш за все, журналісти, різко виступили проти цього наказу. Вони нагадали, що спроби часів Кучми ввести

подібні заходи, закінчилися провалом. Тоді власники Інтернет-медіа погрозили, що переведуть свої ресурси на зарубіжні сайти, і влада відступила. Нинішній наказ був явним продовженням старих спроб встановити державний контроль над інтернет-медіа. Журналісти звернули увагу влади на багато відвертих несенітнець в наказі. Але, головне, - на те, що він обмежує свободу слова. І влада відступила. Спочатку чиновники відкликали вимоги обов'язкової реєстрації, а потім дія наказу була припинена зовсім.

У липні 2005 р. був засуджений на три роки позбавлення волі умовно **рорвенський** журналіст В.Герус. Його засудили за публікацію матеріалу «Політичні цілі Ющенко» в газеті «Сім днів». Суд вирішив, що ця стаття чинила перепони громадянам в реалізації їх права обирати і бути вибраними. Ряд процесів і кримінальні права свідчить про наміри нової влади дати урок своїм супротивникам.

Окремі негативні тенденції були в області акредитації. У травні 2006 р. Івано-франківська міськрада вирішила змінити порядок акредитації журналістів, надавши прес-секретареві ради повноваження позбавляти журналістів акредитації.

У червні 2005 р. бурхливі протести журналістів Харківщини викликали нові правила акредитації до обласної адміністрації. Згідно цим правилам регламентується хід відеозйомки, порядок прес-конференцій і навіть форма одягу журналістів.

Ще жорсткіше обмежило свободу слова і доступ до інформації рішення Харківської міської ради позбавити акредитації кореспондента газети «Комерсант-Україна» М.Спалек. Причиною було названо те, що, на думку чиновників, журналістка дезинформує громадян щодо реформування житлово-комунального господарства. Чиновники мерії фактично привласнили собі права суду і покарали журналістку за інформацію, яку вважають невірною. Це дуже небезпечний прецедент, який без сумніву веде до самоцензури журналістів.

25 липня 2006 року під час прес-конференції президент України Віктор Ющенко прокоментував скандал навколо машини BMW M6 і інших предметів розкоші якими користується його син Андрій. При цьому він грубо висловився по відношенню в журналістові УП З. Лещенко.

На жаль, в окремих випадках відроджувалися гірші традиції кучмівських часів. У жовтні 2005 р. Київська друкарня «Мега-телеграф» відмовилася друкувати тижневик «Свобода». Це відбулося після того, як головний редактор газети звинуватив в корумпованості сім'ю президента України.

Тоді ж прозвучала заява групи журналістів журналу «Бізнес» про звільнення на знак протесту проти цензури у виданні. За їх словами, власники журналу заборонили їм розслідування зловживань представників нової влади. Фактично, діяльність журналістів використовувалася як інструмент в політичній боротьбі. Зокрема, журналістам було заборонено розслідування торгівлею «підробленою» горілкою фірмами А.Третьякова (тоді перший помічник президента) і В.Миленького (заступник міністра в справах молоді і спорту). Журналісти вимушені були звільнитися.

У грудні 2006 р. в Дніпропетровську була вилучена з продажу газета «Особи», в якій писалося про звинувачення в розбазарюванні бюджету, пред'явленому мерові міста. Після того, як газета почала розслідування цього випадку, місцеве відділення Укрпошти розірвало з газетою договір про розповсюдження.

Після хвилі протестів журналістів в грудні 2006 р. (тобто вже в період передвиборної кампанії) Парламент прийняв, а Президент підписав поправки до ряду законів України, які полегшили участь мас-медіа в освітленні виборчого процесу. Зокрема, медіа звільнили від відповідальності за зміст передвиборної агітації, яка була офіційно в них розміщена. Час реклами на телебаченні не може перевищувати 20 % мовлення каналу в добу і 20 % площі газети або журналу. Проте залишилося право суду на припинення діяльності органу мас-медіа на час передвиборної кампанії, якщо буде доведено порушення закону про вибори.

Останнім положенням, під час парламентської кампанії 2006 р. не раз задіювалися різні політичні сили. У Криму і Дніпропетровській області за позовами Партії регіонів і «Віче» були рішення судів першої інстанції про закриття відповідно ТРК «Чорноморка» і «9 каналу». При цьому під сумнів ставились оціночні судження журналістів, а приводом для судового переслідування було положення закону про вибори про заборону реклами або антиреклами партії без письмового договору з суб'єктом виборчого процесу. У лютому 2006 р. в Сумах за аналогічне порушення був припинений випуск газети "Громадянин України".

Були спроби і адміністративної розправи. Так, мер міста Тячива, не зумівши поставити газету під свій особистий контроль (унаслідок опору журналістів), добився рішення про припинення її фінансування.

Використовувався в кампанії 2006 р. і випуск газет-фальшивок. Наприклад, в березні 2006 р. в Криму був поширений фальшивий номер газети «Перша Кримська».

Продовжувалися фальсифікації і після виборів. У грудні 2006 р. в Києві розповсюджувалася газета «Детектор», в якій містилися, зокрема, підроблені заяви лідера БЮТ Ю.Тимошенко.

В цілому, головним досягненням нової (після Л.Кучми) влади в області медіа сталоЮ, фактичне знищення державної цензури. Проте, на жаль, на сьогоднішній момент немає ніяких гарантій, що цензура не буде введена знов. Головною гарантією могло б стати введення системи суспільного мовлення і роздержавлення газет, але цього не відбулося. Таким чином, цензура держави виявилася заміненою цензурою власника, а, крім того, держава як і раніше впливає на медіа-сферу через державні і комунальні ЗМІ.

Медіа-власність так і не стала прозорою, а антимонопольне законодавство так і не запрацювало. Провина в цьому також нової влади.

Актуальним завданням залишається ухвалення принципів редакційної політики. Поки є лише «перші ластівки»: підписані редакційні угоди в декількох газетах України - «Львівська газета», «События» (Дніпродзержинськ) і т.д. Принципи редакційної політики потенційно можуть служити гарантією від цензури власника.

У травні 2006 р. про поліпшення ситуації з свободою преси в Україні заявила американська організація "Freedom House". Експерти цієї організації вважають, що українські медіа стали більш незалежними, а політичне втручання в їх роботу зменшилося. Хоча, водночас, влада критикується за випадки нападів на журналістів, незавершеність справи Г.Гонгадзе, а медіа – за спотворене освітлення подій, обумовлене інтересами їх власників. В цілому, Україна цього разу зайняла 113 місце в списку "Freedom House", найвище з країн СНД.

Сьогодні українська держава переживає складні часи свого становлення. Українські журналісти ще не користуються тими правами і свободами, як їх колеги в цивілізованих країнах. Йде період становлення демократичної преси. Існування плюралізму думок в українських медіа не доповнені і не забезпечені незалежністю газет і телерадіоорганізацій.

Таким чином, можна назвати декілька основних погроз свободі слова в Україні. По-перше, це неможливість для медіа бути прибутковими, тобто економічно незалежними, по-друге, вбивства і побиття журналістів, по-третє, судові переслідування, особливо у справах про захист честі і гідності, по-четверте, адміністративний тиск (перевірки і санкції з боку податкової інспекції, пожежної охорони і інших служб). Отже, на жаль, доводиться констатувати той факт, що в Україні ще не існує, в повній мірі, таких важливих складових для створення громадянського суспільства як свобода слова і незалежні медіа.

ЛІТЕРАТУРА

- Все про медіа регіонів України. — До., 2000.
Законодавство України про засоби масової інформації. — Харків, 1998.
Іванов В.Ф. Законодавство про засоби масової інформації: український та зарубіжний досвід. — К.: Видавничий центр "Київський університет", 1999.
Іванов В.Ф. Медіа та політреклама у дзеркалі закону: Монографія. — К.: ЦВП, 2001.
Преса і влада. — До., 2001.
ЗМІ в СНД: Бюлетень Європейського інституту засобів масової інформації. — 2000-2002.
Україна: Інформація і свобода слова. — До., 1997.
Українське законодавство: Засоби масової інформації. — До., 2000.
Український часопис має рацію людини. — До., 1994-1999.

<http://cn.com.ua/>

<http://glavred.info/archive/2006/05/28/115732-10.html>

<http://imi.org.ua>

<http://imi.org.ua/?read=12882:1>

<http://imi.org.ua/?read=681:2>

<http://www.imi.org.ua/?read=697:2>

<http://maidan.org.ua/>

http://obozrevatel.com/news_print/2005/10/10/50751.htm

<http://today.viaduk.net/Segodnya.nsf>

<http://www.bc.kiev.ua/>

<http://www.coe.kiev.ua/>
<http://www.facts.kiev.ua>
<http://www.imi.org.ua/>
<http://www.ipc.kiev.ua/>
<http://www.khpg.org/>
<http://www.korrespondent.net/>
<http://www.liga.kiev.ua/>
<http://www.pravda.com.ua/>
<http://pravda.com.ua/news/2006/12/27/52862.htm>
<http://www.profspilka.org.ua/>
<http://www.rada.kiev.ua/>
<http://www.radio.org.ua/>
<http://www.telekritika.kiev.ua/>
http://www.telekritika.kiev.ua/news/146/0/19155/v_ivano-frankivsku_pravo_puskati_zhurnalistiv_na_sesiju_miskradi/
http://www.telekritika.kiev.ua/news/146/0/20090/zhurnalisty_luganskoj_odtrk_opjat_vystupili_protiv_rukovodstva/
<http://www.usis.kiev.ua/>